

Brussel, 10 februari 2017
(OR. en)

6190/17

**Interinstitutioneel dossier:
2016/0148 (COD)**

**CONSOM 41
MI 120
COMPET 90
TELECOM 36
JUSTCIV 25
DIGIT 20
IND 35
CODEC 198**

NOTA

van:	het voorzitterschap
aan:	Raad
nr. vorig doc.:	5870/17
Betreft:	Voorstel voor een VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD betreffende samenwerking tussen de nationale instanties die verantwoordelijk zijn voor handhaving van de wetgeving inzake consumentenbescherming (voor de EER relevante tekst) - Compromis van het voorzitterschap

Voor de delegaties gaat in de bijlage de compromistekst die zal worden voorgelegd aan de Raad
Concurrentievermogen op 20 februari 2017.

Nieuwe tekst ten opzichte van het Commissievoorstel is **vetgedrukt en onderstreept**, en
schrappingen zijn aangegeven met [...].

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

**betreffende samenwerking tussen de nationale instanties die verantwoordelijk zijn voor
handhaving van de wetgeving inzake consumentenbescherming**

(voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 114,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité¹,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

- 1) Verordening (EG) nr. 2006/2004 van het Europees Parlement en de Raad² voorziet in geharmoniseerde voorschriften en procedures om de samenwerking te bevorderen tussen de nationale instanties die verantwoordelijk zijn voor de handhaving van grensoverschrijdende wetgeving inzake consumentenbescherming. Artikel 21 bis voorziet in een toetsing van de doeltreffendheid en de operationele mechanismen van die verordening en op grond van dat artikel heeft de Commissie geconcludeerd dat Verordening (EG) nr. 2006/2004 niet toereikend is om op doeltreffende wijze op de interne markt en met name op de digitale eengemaakte markt de uitdagingen op het gebied van handhaving aan te gaan.

¹ PB C 108 van 30.4.2004, blz. 86.

² Verordening (EG) nr. 2006/2004 van het Europees Parlement en de Raad betreffende samenwerking tussen de nationale instanties die verantwoordelijk zijn voor handhaving van de wetgeving inzake consumentenbescherming (PB L 364 van 9.12.2004, blz. 1).

- 2) In de door de Commissie op 6 mei 2015 vastgestelde strategie voor de digitale eengemaakte markt werd het verbeteren van het consumentenvertrouwen door middel van snelle, flexibele en consistente handhaving van consumentenvoorschriften genoemd als een van de prioriteiten. In de door de Commissie op 28 oktober 2015 vastgestelde strategie voor de eengemaakte markt werd herhaald dat de handhaving van de wetgeving inzake consumentenbescherming van de Unie verder moet worden versterkt door de verordening betreffende samenwerking met betrekking tot consumentenbescherming.
- 3) Als gevolg van de ineffectieve handhaving van grensoverschrijdende inbreuken, met name in de digitale omgeving, kunnen handelaren handhaving omzeilen door zich elders binnen de Unie elders te vestigen, wat leidt tot een verstoring van de mededinging voor handelaren die zich aan de wet houden en hun activiteiten nationaal of grensoverschrijdend uitvoeren, waardoor consumenten rechtstreeks schade wordt berokkend en het vertrouwen van de consument in grensoverschrijdende transacties en de interne markt wordt ondermijnd. Een hoger niveau van harmonisatie waarbij doeltreffende en efficiënte samenwerking op het gebied van handhaving wordt ingevoerd tussen bevoegde openbare handhavingsinstanties is derhalve noodzakelijk om inbreuken binnen de Unie en wijdverspreide inbreuken op te sporen en te onderzoeken en de beëindiging daarvan te gelasten.
- 4) In het kader van Verordening (EG) nr. 2006/2004 van het Europees Parlement en de Raad is een netwerk van bevoegde overheidsinstanties opgezet in de gehele Unie. Een doeltreffende coördinatie tussen de verschillende bevoegde instanties die deelnemen aan het netwerk en andere overheidsinstanties op het niveau van de lidstaten, is noodzakelijk. De coördinerende rol van het verbindingsbureau moet in elke lidstaat worden toevertrouwd aan een [...] **overheids**instantie met voldoende bevoegdheden en middelen om deze sleutelrol [...] te vervullen. **De lidstaten worden aangemoedigd om één van de bevoegde instanties overeenkomstig deze verordening aan te wijzen als verbindingsbureau.**

- 5) Consumenten moeten ook worden beschermd tegen [...] inbreuken binnen de Unie en wijdverspreide inbreuken [...] die **reeds zijn** beëindigd, maar waarvan de schadelijke gevolgen nog [...] nadat de inbreuk is beëindigd, kunnen voortduren. De bevoegde instanties moeten beschikken over de noodzakelijke bevoegdheden om in de toekomst dergelijke inbreuken te kunnen onderzoeken en de beëindiging ervan te gelasten, **teneinde herhaling ervan te voorkomen**.
- 6) De bevoegde instanties moeten beschikken over een reeks minimumbevoegdheden op het gebied van onderzoek en handhaving om deze verordening op doeltreffende wijze toe te passen, om met elkaar samen te werken en om handelaars te weerhouden van het plegen van inbreuken in de Unie en wijdverspreide inbreuken. Deze bevoegdheden moeten toereikend zijn om de problemen met betrekking tot handhaving aan te pakken op het gebied van elektronische handel en de digitale omgeving, waar de mogelijkheden van een handelaar om zijn identiteit op eenvoudige wijze te verhullen of te wijzigen een bijzondere bron van zorg vormen. **De bevoegde instanties moeten daarom om alle relevante informatie van publieke overheden, organen of instanties in hun lidstaat kunnen verzoeken en/of van elke natuurlijke of rechtspersoon, waaronder bijvoorbeeld betalingsdienstaanbieders, internet service providers, telecombedrijven, domeinregisters en registrerende instanties en aanbieders van hostingdiensten, om vast te kunnen stellen of er sprake is van een inbreuk binnen de Unie of een wijdverspreide inbreuk.** Deze bevoegdheden moeten waarborgen dat bewijsmateriaal op geldige wijze tussen de bevoegde instanties kan worden uitgewisseld om zo in alle lidstaten een doeltreffende handhaving van gelijkwaardig niveau te bereiken.
- 6a) Elke lidstaat[...] dient ervoor te zorgen dat alle bevoegde instanties binnen zijn rechtsgebied over alle minimale bevoegdheden beschikken die nodig zijn voor de juiste toepassing van deze verordening. Niettegenstaande kunnen de lidstaten besluiten niet alle bevoegdheden aan alle bevoegde instanties toe te kennen, zolang alle bevoegdheden, voor zover nodig, maar door minstens één bevoegde instantie op doeltreffende wijze kunnen worden uitgeoefend ten aanzien van alle onder deze verordening vallende inbreuken. De lidstaten kunnen, in overeenstemming met de bepalingen van deze verordening, tevens besluiten dat bepaalde taken in het kader van deze verordening aan aangewezen organen worden toegekend. De lidstaten moeten echter niet worden verplicht om de aangewezen organen bij de toepassing van deze verordening te betrekken.**

- 6b) De toepassing en uitoefening van bevoegdheden uit hoofde van deze verordening moeten evenredig en geschikt zijn met betrekking tot de aard en de werkelijke of potentiële schadelijke gevolgen van de inbreuk. De bevoegde instanties moeten rekening houden met alle feiten en omstandigheden van het geval en de meest geschikte maatregelen kiezen die nodig zijn om de inbreuk aan te pakken. De maatregelen moeten evenredig, doeltreffend en afschrikkend zijn.**
- 6c) De toepassing en uitoefening van bevoegdheden uit hoofde van deze verordening moeten ook in overeenstemming zijn met andere EU- en nationale wetgeving, in het bijzonder met de toepasselijke procedurele waarborgen en de beginselen van de grondrechten. Aangezien de uitoefening van die bevoegdheden bij de toepassing van deze verordening gevolgen kan hebben voor grondrechten, zoals de bescherming van eigendom, de vrijheid om een commerciële activiteit te beoefenen, het recht op privacy en vrijheid van meningsuiting, moet het de lidstaten vrij blijven staan in de nationale wetgeving voorwaarden en grenzen voor de uitoefening van deze rechten te bepalen. Indien bijvoorbeeld overeenkomstig het nationale recht de voorafgaande goedkeuring van de gerechtelijke autoriteit van de lidstaat in kwestie nodig is om toegang te krijgen tot de kantoren van natuurlijke en rechtspersonen, moet de bevoegdheid om dergelijke locaties te betreden enkel worden uitgeoefend nadat een dergelijke voorafgaande toestemming is verkregen.**
- 7) De lidstaten kunnen kiezen of de bevoegde instanties deze bevoegdheden rechtstreeks krachtens eigen gezag uitoefenen, **met de hulp van andere overheidsinstanties, door middel van een opdracht aan aangewezen instanties** of door middel van de indiening van een verzoek bij de bevoegde rechtbank. [...] De lidstaten moeten ervoor zorgen dat deze bevoegdheden op doeltreffende wijze en tijdig [...] **worden** uitgeoefend. [...]

- 8) Wanneer bevoegde instanties reageren op een verzoek dat is gedaan via het mechanisme voor wederzijdse bijstand, moeten zij, indien van toepassing, tevens gebruikmaken van andere bevoegdheden of maatregelen die hun op nationaal niveau ten dienste staan, waaronder de bevoegdheid tot inleiding van een strafrechtelijke vervolging of verwijzing naar de strafrechter. Het is van cruciaal belang dat rechtbanken en andere instanties, in het bijzonder de instanties die betrokken zijn bij strafrechtelijke vervolging, over de noodzakelijke middelen en bevoegdheden beschikken om doeltreffend en tijdig met de bevoegde instanties samen te werken.
- 9) De bevoegde instanties moeten in staat zijn op eigen initiatief een onderzoek te starten wanneer hun op andere wijze dan via klachten van consumenten inbreuken binnen de Unie of wijdverspreide inbreuken ter kennis komen. Dit is met name noodzakelijk om een doeltreffende samenwerking te waarborgen tussen bevoegde instanties bij de aanpak van wijdverspreide inbreuken.
- 10) De bevoegde instanties moeten toegang hebben tot alle benodigde bewijsstukken, gegevens en informatie om vast te kunnen stellen of er sprake is van een inbreuk binnen de Unie of een wijdverspreide inbreuk en met name om de verantwoordelijke handelaar te identificeren, ongeacht wie deze bewijsstukken, informatie of gegevens in bezit heeft, waar deze zich bevinden en welke vorm ze hebben. De bevoegde instanties moeten externe partijen in de digitale waardeketen rechtstreeks kunnen verzoeken om alle benodigde bewijsstukken, gegevens en informatie te verstrekken **overeenkomstig Richtlijn 2000/31/EG betreffende bepaalde juridische aspecten van de diensten van de informatiemaatschappij, met name de elektronische handel, in de interne markt.**
- 10a) Voor informatie die tussen bevoegde instanties wordt uitgewisseld, moeten strikte garanties van vertrouwelijkheid en geheimhouding gelden, zodat het onderzoek niet in het gedrang komt en de reputatie van verkopers of dienstverleners niet ten onrechte wordt geschaad.**
- 11) De bevoegde instanties moeten de naleving van de wetgeving inzake consumentenbescherming kunnen controleren en bewijs van inbreuken binnen de Unie of wijdverspreide inbreuken kunnen verkrijgen, [...] **waaronder** van inbreuken die plaatsvinden [...] na de aanschaf van goederen of diensten. Zij moeten daarom de bevoegdheid krijgen om [...] goederen of diensten met gebruikmaking van een fictieve identiteit aan te schaffen **om inbreuken op te sporen, zoals de weigering om uitvoering te geven aan het herroepingsrecht van de consument in het geval van overeenkomsten op afstand.**

- 12) Juist in de digitale omgeving moeten de bevoegde instanties snel en doeltreffend een einde kunnen maken aan inbreuken, met name wanneer de handelaar die goederen of diensten verkoopt zijn identiteit verhuult of zich elders vestigt binnen de Unie of in een derde land om zo handhaving te voorkomen. In gevallen waar het risico bestaat op ernstige [...] schade voor consumenten moeten de bevoegde instanties **overeenkomstig de nationale wetgeving** tijdelijke maatregelen kunnen nemen [...], waaronder [...] **het beperken of blokkeren van de toegang tot een online interface of het geven van een opdracht tot het duidelijk weergeven van een waarschuwing voor consumenten wanneer zij zich toegang tot de online interface verschaffen** [...]. Voorts moeten de bevoegde instanties de bevoegdheid hebben om [...] **de toegang tot een online interface te beperken of te blokkeren, opdracht te geven tot het duidelijk weergeven van een waarschuwing voor consumenten wanneer zij zich toegang verschaffen tot de online interface, dan wel de verwijdering of wijziging van digitale inhoud wanneer er geen andere doeltreffende middelen zijn om een eind te maken aan een illegale praktijk.**
- 12a) Ter verwezenlijking van de doelstelling van de verordening, en benadrukkend dat het van belang is dat handelaars bereid zijn in overeenstemming met de wetgeving inzake consumentenbescherming te handelen en de gevolgen van de inbreuken te verhelpen, moeten de bevoegde instanties de mogelijkheid hebben met handelaars afspraken te maken over stappen en maatregelen die zij moeten ondernemen met betrekking tot de inbreuk, met name om de inbreuk te beëindigen.**
- 13) Opdat handelaars voldoende worden ontmoedigd om inbreuken te plegen of nogmaals te plegen en opdat zij niet profiteren van dergelijke inbreuken, moeten de sanctieregels die door de lidstaten in overeenstemming met de wetgeving van de Unie ter bescherming van de belangen van de consument zijn vastgesteld, tevens worden toegepast op inbreuken binnen de Unie en wijdverspreide inbreuken **en moeten bevoegde instanties waar mogelijk rekening houden met de totale schade van de inbreuk in de betrokken lidstaten.** [...]

- 14) [...]
- 15) De doeltreffendheid en de doelmatigheid van het mechanisme voor wederzijdse bijstand moeten worden verbeterd. De gevraagde informatie moet tijdig worden verstrekt en de benodigde **onderzoeks- en** handhavingsmaatregelen moeten tijdig worden vastgesteld. [...] **De** bevoegde instanties moeten **binnen vaste termijnen reageren** op verzoeken om informatie en handhaving, **tenzij specifieke redenen voor de vertraging worden aangevoerd** [...].
- 16) De Commissie [...] **moet** beter in staat worden gesteld om de werking van het mechanisme voor wederzijdse bijstand te coördineren en daar toezicht op te houden, [...] en adviezen te verstrekken aan de lidstaten wanneer zich problemen voordoen. De Commissie [...] **moet** tevens beter in staat worden gesteld bevoegde instanties doeltreffend en snel bij te staan bij de beslechting van geschillen over de interpretatie van de verplichtingen van de bevoegde instanties die voortvloeien uit het mechanisme voor wederzijdse bijstand.

- 17) Er moet worden voorzien in geharmoniseerde regels voor de procedures voor de coördinatie, [...] het onderzoek en de handhaving inzake wijdverspreide inbreuken. Gecoördineerde acties tegen wijdverspreide inbreuken moeten waarborgen dat de bevoegde instanties de meest geschikte en efficiënte hulpmiddelen kiezen om een einde te maken aan wijdverspreide inbreuken [...].

17a) De bevoegde instanties waaronder een wijdverspreide inbreuk ressorteert, moeten in onderlinge overeenstemming een gecoördineerde actie starten. Om vast te stellen onder welke bevoegde instanties een wijdverspreide inbreuk ressorteert, moeten alle aspecten van de inbreuk in overweging worden genomen, in het bijzonder de plaats van vestiging of van verblijf van de handelaar, de locatie van de vermogensbestanddelen van de handelaar, de locatie van de consumenten die schade hebben geleden door de inbreuk en de plaats van de verkooppunten van de handelaar, dat wil zeggen winkels en websites.

17b) De betrokken bevoegde instanties moeten hun onderzoeks- en handhavingsmaatregelen coördineren in het kader van de gecoördineerde actie, om de inbreuk effectief aan te pakken en te doen beëindigen of verbieden. Daartoe moeten bewijsmateriaal en andere nodige informatie worden uitgewisseld tussen de bevoegde instanties, en moet de nodige bijstand worden verleend. De betrokken bevoegde instanties moeten op gecoördineerde wijze de nodige handhavingsmaatregelen nemen voor het doen beëindigen of verbieden van de wijdverspreide inbreuk.

17c) De mate waarin elke bevoegde instantie deelneemt aan een gecoördineerde actie moet aangepast zijn aan de mate waarin de bevoegde instantie onderzoeks- en handhavingsmaatregelen moet nemen. Derhalve mag de deelname aan een gecoördineerde actie niet leiden tot een onredelijke belasting van de bevoegde instanties. Voor de betrokken bevoegde instanties moet de verplichting gelden om enkel de onderzoeks- en handhavingsmaatregelen te nemen die noodzakelijk zijn voor het verkrijgen van het nodige bewijsmateriaal betreffende de wijdverspreide inbreuk en voor het doen beëindigen of verbieden daarvan. Een gebrek aan beschikbare middelen van de betrokken bevoegde instanties kan evenwel niet worden beschouwd als een gerechtvaardigde reden om niet deel te nemen aan een gecoördineerde actie.

17d) De betrokken bevoegde instanties die deelnemen aan een gecoördineerde actie moeten nationale onderzoeks- en handhavingsmaatregelen met betrekking tot dezelfde inbreuk kunnen uitvoeren. Tegelijkertijd echter moet de verplichting van de bevoegde instantie om haar onderzoeks- en handhavingsactiviteiten in het kader van de gecoördineerde actie met andere betrokken bevoegde instanties intact blijven, tenzij de maatregelen inzake onderzoek en handhaving die op nationaal niveau worden genomen buiten het kader van de gecoördineerde actie waarschijnlijk zullen zorgen voor een spoedige, effectieve beëindiging van of een verbod op de wijdverspreide inbreuk. In dergelijke uitzonderlijke gevallen moeten de bevoegde instanties de mogelijkheid hebben om deelname aan de gecoördineerde actie te weigeren.

18) [...]

- 19) [...] De Commissie moet nauwer samenwerken met de lidstaten om te voorkomen dat zich grootschalige inbreuken voordoen. Derhalve moet zij de bevoegde instanties op actieve wijze in kennis stellen van elk vermoeden van inbreuken uit hoofde van deze verordening. Indien de Commissie een redelijk vermoeden heeft, bijvoorbeeld als gevolg van de door de bevoegde instanties ingediende waarschuwingen, dat een wijdverspreide inbreuk[...] consumenten schade heeft toegebracht, schade toebrengt of waarschijnlijk schade zal toebrengen in ten minste driekwart van de lidstaten, die samen ten minste driekwart van de bevolking van de Unie uitmaken, moet zij de lidstaten hiervan via de bevoegde instanties en verbindingsbureaus waaronder de vermeende inbreuk ressorteert in kennis stellen; de kennisgeving moet de gronden bevatten die een eventuele gecoördineerde actie rechtvaardigen. De betrokken bevoegde instanties moeten adequate onderzoeken instellen die zijn gebaseerd op de beschikbare gegevens of gegevens waartoe zij eenvoudig toegang kunnen krijgen. Indien uit dergelijk onderzoek blijkt dat er sprake kan zijn van een inbreuk, moeten de bevoegde instanties waaronder de vermeende inbreuk ressorteert een gecoördineerde actie starten. Een gecoördineerde actie naar aanleiding van een kennisgeving van de Commissie wordt door de Commissie gecoördineerd. Als blijkt dat de lidstaat door deze inbreuk is getroffen, moet hij deelnemen aan een gecoördineerde actie om te helpen bij het verzamelen van de nodige informatie en bewijsstukken betreffende de inbreuk en bij het doen beëindigen of verbieden daarvan. Wat betreft de handhavingsmaatregelen mogen strafrechtelijke of gerechtelijke procedures in de lidstaten geen invloed ondervinden van de toepassing van deze verordening. Het ne bis in idem-beginsel moet volledig in acht worden genomen. Wanneer evenwel dezelfde handelaar een handeling of omissie herhaalt die een inbreuk vormt die reeds het voorwerp is geweest van een handhavingsprocedure die heeft geleid tot het beëindigen of verbieden van de inbreuk, moet dit als een nieuwe inbreuk worden beschouwd, die door de bevoegde instanties moet worden behandeld.

- 19a) De betrokken bevoegde instanties moeten de nodige onderzoeksmaatregelen nemen om de specifieke kenmerken van de wijdverspreide inbreuk vast te stellen, met name de identiteit van de handelaar, door de handelaar begane handelingen of omissies en de gevolgen van de inbreuk. De genomen handhavingsmaatregelen moeten zijn gebaseerd op de resultaten van het onderzoek. In voorkomend geval moeten de resultaten van het onderzoek en de beoordeling van de wijdverspreide inbreuk worden vastgelegd in een gemeenschappelijk standpunt dat wordt overeengekomen tussen de bevoegde instanties van de bij de gecoördineerde actie betrokken lidstaten en wordt gericht tot de bij de inbreuk betrokken handelaren. Het gemeenschappelijk standpunt mag geen bindend besluit van de bevoegde instanties vormen. Het moet de betrokken handelaar evenwel de gelegenheid bieden om te worden gehoord over zaken die onderdeel uitmaken van het gemeenschappelijke standpunt.**
- 20) In het kader van wijdverspreide inbreuken [...] moeten de rechten van verweer van de betrokken handelaren worden geëerbiedigd. Hiervoor is in het bijzonder vereist dat de handelaar het recht heeft om gehoord te worden en om **tijdens de procedure** gebruik te maken van de **officiële** taal [...] **of een van de voor officiële doeleinden gebruikte officiële talen van de lidstaat waar hij is gevestigd of zijn verblijfplaats heeft** [...].

21) [...] De betrokken bevoegde instanties moeten binnen hun jurisdictie de nodige onderzoeks- en handhavingsmaatregelen nemen. De gevolgen van wijdverspreide inbreuken zijn evenwel niet beperkt tot één lidstaat. Derhalve is samenwerking tussen bevoegde instanties nodig voor het aanpakken van wijdverspreide inbreuken en het doen beëindigen of verbieden daarvan.

21a) Gecoördineerd onderzoek van consumentenmarkten ("sweep" of "bezemactie") is een andere vorm van handhavingscoördinatie die zich heeft bewezen als een doeltreffend hulpmiddel tegen inbreuken dat moet worden behouden en in de toekomst moet worden versterkt.

- 22) [...] **De** doeltreffende opsporing van wijdverspreide inbreuken **moet worden ondersteund door het uitwisselen van informatie tussen bevoegde instanties en de Commissie via het versturen van waarschuwingen wanneer er een redelijk vermoeden van die inbreuken bestaat**. [...] De Commissie moet de werking van [...] de **informatie-uitwisseling** coördineren.
- 23) Consumentenorganisaties spelen een essentiële rol bij het informeren van consumenten over hun rechten, de educatie van consumenten en het beschermen van de belangen van consumenten, onder meer door de beslechting van geschillen. Consumenten moeten worden gestimuleerd om samen te werken met de bevoegde instanties om de toepassing van deze verordening te versterken. Consumentenorganisaties, met name consumentenorganisaties waaraan op grond van deze verordening handhavingstaken worden gedelegeerd, en Europese consumentencentra moeten in staat zijn de bevoegde instanties in kennis te stellen van vermeende inbreuken en informatie met hen te delen die noodzakelijk is voor het opsporen, onderzoeken en beëindigen van inbreuken binnen de Unie en wijdverspreide inbreuken.
- 24) [...]

25) [...]³

26) De bestaande uitdagingen op het gebied van handhaving overschrijden de grenzen van de Unie en de belangen van consumenten in de Unie moeten worden beschermd tegen malafide handelaren die zijn gevestigd in derde landen. Daarom moet er worden onderhandeld over internationale overeenkomsten met derde landen op het gebied van wederzijdse bijstand bij de handhaving van wetgeving ter bescherming van de belangen van de consument. Deze internationale overeenkomsten moeten mede de inhoud omvatten die in deze verordening is vastgelegd en er moet op het niveau van de Unie over worden onderhandeld om de optimale bescherming van consumenten in de Unie en een soepele samenwerking met derde landen te verzekeren.

27) [...]⁴

³ [...]

⁴ [...]

- 28) Voor de vaststelling van handelingen op grond van [...] artikel[...] 43 [...] van deze verordening moet de onderzoeksprocedure worden gebruikt, aangezien **deze** handeling[...] van algemene strekking [...] **is**.
- 29) Deze verordening vormt een aanvulling op sectorale voorschriften van de Unie die voorzien in samenwerking tussen sectorale regelgevende instanties [...]. Deze verordening laat de andere samenwerkingssystemen en -netwerken die zijn vastgesteld in sectorale wetgeving van de Unie onverlet. Deze verordening bevordert de samenwerking en coördinatie tussen de netwerken inzake consumentenbescherming en de netwerken van regelgevende organen en instanties die zijn opgericht krachtens sectorale wetgeving van de Unie. **Deze verordening laat de toepassing in de lidstaten van maatregelen inzake justitiële samenwerking onverlet.**
- 29a) Deze verordening doet geen afbreuk aan het recht om individuele of collectieve schadevergoeding te vorderen, dat onderworpen is aan de nationale wetgeving, en voorziet niet in de executie van die vorderingen.**
- 29b) Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, Verordening (EG) nr. 45/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2000 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de communautaire instellingen en organen en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, en Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, moeten in het kader van deze verordening van toepassing zijn.**

- 30) Deze verordening doet geen afbreuk aan de bestaande voorschriften van de Unie met betrekking tot de bevoegdheden van nationale regelgevende instanties die zijn opgericht krachtens sectorale wetgeving van de Unie. Deze organen moeten, indien passend en mogelijk, de bevoegdheden waarover zij op grond van nationale wetgeving en wetgeving van de Unie beschikken, gebruiken om inbreuken binnen de Unie of wijdverspreide inbreuken te beëindigen of te verbieden, of om de bevoegde instanties hierin bij te staan.
- 31) [...] ⁵⁶⁷⁸

5 [...]
6 [...]
7 [...]
8 [...]

- 32) Deze verordening doet geen afbreuk aan de rol en bevoegdheden van de bevoegde instanties en van de Europese Bankautoriteit met betrekking tot de bescherming van de collectieve economische belangen van consumenten in zaken die verband houden met betaalrekeningsdiensten en kredietovereenkomsten met betrekking tot voor bewoning bestemde onroerende goederen op grond van Richtlijn 2014/17/EU van het Europees Parlement en de Raad⁹ en Richtlijn 2014/92/EU van het Europees Parlement en de Raad¹⁰.
- 33) Gezien de bestaande samenwerkingsmechanismen op grond van Richtlijn 2014/17/EU van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2014/92/EU van het Europees Parlement en de Raad is het mechanisme voor wederzijdse bijstand (hoofdstuk III) niet van toepassing op inbreuken binnen de Unie op deze richtlijnen.
- 34) [...]

⁹ Richtlijn 2014/17/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 februari 2014 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten met betrekking tot voor bewoning bestemde onroerende goederen (PB L 60 van 28.2.2014, blz. 34).

¹⁰ Richtlijn 2014/92/EU van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende de vergelijkbaarheid van de in verband met betaalrekeningen aangerekende vergoedingen, het overstappen naar een andere betaalrekening en de toegang tot betaalrekeningen met basisfuncties (PB L 257 van 28.8.2014, blz. 214).

- 35) Deze verordening eerbiedigt de grondrechten en neemt de beginselen in acht die met name door het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie¹¹ **en door het constitutionele recht van de lidstaten** worden bevestigd. Deze verordening dient dan ook met eerbiediging van die rechten en beginselen te worden uitgelegd en toegepast. Bij de uitoefening van de in deze verordening vastgelegde minimumbevoegdheden moeten de bevoegde instanties een goed evenwicht zien te vinden tussen de belangen die door de grondrechten worden beschermd, zoals een hoog niveau van consumentenbescherming, de vrijheid van ondernemerschap en de vrijheid van informatie. **Voorts mag de toepassing van deze verordening niet verhinderen dat de lidstaten hun fundamentele regels en beginselen met betrekking tot de persvrijheid en de vrijheid van meningsuiting toepassen.**
- 36) Daar de doelstelling van deze verordening, te weten de samenwerking tussen de nationale instanties die verantwoordelijk zijn voor de handhaving van de wetgeving inzake consumentenbescherming, niet voldoende door de lidstaten kan worden verwezenlijkt, omdat zij alléén niet kunnen instaan voor samenwerking en coördinatie, maar vanwege haar territoriale en persoonlijke omvang beter door de Unie kan worden verwezenlijkt, kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze verordening niet verder dan nodig is om deze doelstelling te verwezenlijken. **Met het oog op de bescherming van de rechten en vrijheden, met inbegrip van passende waarborgen voor de betrokkenen, in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, moet Verordening (EU) 2016/679 worden nageleefd.**
- 37) Verordening (EG) nr. 2006/2004 moet derhalve worden ingetrokken.

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

¹¹ PB C 364 van 18.12.2000, blz. 1.

HOOFDSTUK I

INLEIDENDE BEPALINGEN

Artikel 1

Onderwerp

Deze verordening legt de voorwaarden vast waaronder de bevoegde instanties die in de lidstaten belast zijn met handhaving van [...] **Unie**wetgeving ter bescherming van de belangen van de consument, met elkaar en met de Commissie samenwerken om die wetgeving te doen naleven en het soepel functioneren van de interne markt te waarborgen, en de economische belangen van de consument beter te beschermen.

Artikel 2

Toepassingsgebied

1. Deze verordening is van toepassing op inbreuken binnen de Unie **en** wijdverspreide inbreuken, zoals gedefinieerd in artikel 3, onder b) en c), **ongeacht of deze inbreuken zijn beëindigd alvorens een handhavingsprocedure is gestart of afgerond.**
2. [...]

3. Deze verordening doet geen afbreuk aan de regels van de Unie met betrekking tot het internationale privaatrecht, in het bijzonder de regels met betrekking tot de rechterlijke bevoegdheid en het toepasselijke recht.
4. Deze verordening laat de toepassing in de lidstaten van maatregelen inzake justitiële samenwerking in strafzaken en in burgerlijke zaken – met name de werking van [...] **de Europese justitiële netwerken** – onverlet, **evenals de toepassing van rechtsinstrumenten op het gebied van samenwerking in strafzaken.**
5. Deze verordening doet geen afbreuk aan de overige verplichtingen van de lidstaten inzake wederzijdse bijstand bij de bescherming van de collectieve economische belangen van de consumenten, waaronder in strafzaken die voortvloeien uit andere rechtshandelingen, met inbegrip van bilaterale of multilaterale overeenkomsten.
6. **Hoofdstuk III van deze verordening is niet van toepassing op inbreuken binnen de Unie** [...] op Richtlijn 2014/17/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 februari 2014 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten met betrekking tot voor bewoning bestemde onroerende goederen en Richtlijn 2014/92/EU van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende de vergelijkbaarheid van de in verband met betaalrekeningen aangerekende vergoedingen, het overstappen naar een andere betaalrekening en de toegang tot betaalrekeningen met basisfuncties.
7. [...]
 - a) [...]

b) [...]

8. Deze verordening doet geen afbreuk aan de toepassing van Richtlijn 2009/22/EG van het Europees Parlement en de Raad¹².

9. Deze verordening doet geen afbreuk aan Verordening nr. 1 tot regeling van het taalgebruik in de Europese Economische Gemeenschap¹³.

10. Deze verordening doet geen afbreuk aan het toepasselijke Unierecht inzake de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens.

11. Deze verordening doet geen afbreuk aan het nationale recht betreffende de schadeloosstelling van consumenten naar aanleiding van inbreuken op het Unierecht ter bescherming van consumentenbelangen.

Artikel 3

Definities

Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

a) "**Unie**wetgeving ter bescherming van de belangen van de consument": de richtlijnen zoals omgezet in het interne recht van de lidstaten en de in de bijlage genoemde verordeningen;

¹² Richtlijn 2009/22/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 betreffende het doen staken van inbreuken in het raam van de bescherming van de consumentenbelangen (PB L 110 van 1.5.2009, blz. 30).

¹³ **Verordening nr. 1 tot regeling van het taalgebruik in de Europese Economische Gemeenschap (PB 17 van 6.10.1958, blz. 385).**

- b) "inbreuk binnen de Unie": elke [...] handeling of omissie die in strijd is met de **Uniewetgeving** ter bescherming van de belangen van de consument en die schade heeft toegebracht, toebrengt of kan toebrengen aan de collectieve belangen van consumenten die woonachtig zijn in een andere lidstaat dan de lidstaat waar de handeling of omissie haar oorsprong vond of plaatshad, waar de voor de handeling of omissie verantwoordelijke handelaar gevestigd is, of waar bewijsmateriaal of vermogensbestanddelen van de handelaar met betrekking tot de handeling of omissie kunnen worden gevonden;
- c) "wijdverspreide inbreuk": [...]
- 1) elke handeling of omissie die in strijd is met de **Uniewetgeving** ter bescherming van de belangen van de consument en die schade heeft toegebracht, toebrengt of kan toebrengen aan de collectieve belangen van consumenten die woonachtig zijn in minstens twee andere lidstaten dan de lidstaat waar de handeling of omissie haar oorsprong vond of plaatshad, waar de voor de handeling of omissie verantwoordelijke handelaar gevestigd is, of waar bewijsmateriaal of vermogensbestanddelen **van de handelaar** met betrekking tot de handeling of omissie gevonden kunnen worden [...]; of
 - 2) elke handeling[...] of omissie[...] in strijd met de **Uniewetgeving** ter bescherming van de belangen van de consument die schade heeft **toegebracht, toebrengt of kan toebrengen aan de collectieve belangen van consumenten en** gemeenschappelijke kenmerken heeft, waarvan bijvoorbeeld sprake is indien dezelfde onrechtmatige praktijk of inbreuk op hetzelfde belang [...] zich gelijktijdig voordoet in minstens [...] **drie** lidstaten [...], en **door dezelfde handelaar wordt begaan**;
- ca) "bevoegde instantie": elke overheidsinstantie op nationaal, regionaal of lokaal niveau die belast is met de handhaving van de Uniewetgeving ter bescherming van consumentenbelangen en aangewezen is overeenkomstig artikel 5, lid 1;**

- cb) "verbindingsbureau": de overheidsinstantie in elke lidstaat die belast is met de coördinatie van de toepassing van deze verordening binnen die lidstaat;**
- d) "verzoekende instantie": de bevoegde instantie die om wederzijdse bijstand verzoekt;
- e) "aangezochte instantie": de bevoegde instantie die een verzoek om wederzijdse bijstand ontvangt;
- ea) "aangewezen instantie": een instantie die een rechtmatig belang heeft bij het beëindigen of het verbieden van inbreuken op de Uniewetgeving ter bescherming van de belangen van de consument, en door een bevoegde autoriteit is aangewezen om de nodige informatie te verzamelen en de nodige hem krachtens het nationale recht ter beschikking staande handhavingsmaatregelen te nemen om de inbreuk namens de bevoegde instantie te doen beëindigen of verbieden;**
- f) "handelaar": elke natuurlijke of rechtspersoon, ongeacht of deze in publieke of private handen is, die handelt voor doeleinden die betrekking hebben op zijn handel, bedrijf, ambacht of beroep, waaronder via een andere persoon die in zijn naam of namens hem handelt;
- g) [...]
- h) [...]

- i) "collectieve consumentenbelangen": [...] de belangen van een aantal consumenten die door [...] inbreuken binnen de Unie of wijdverspreide inbreuken [...] **zijn of kunnen worden geschaad**; [...]
- ia) **"online interface": software, zoals een website, een deel van een website of een applicatie, die door of namens een handelaar wordt beheerd en als middel dient om consumenten toegang [...] te geven tot de goederen of diensten van die handelaar.**

Artikel 4

Kennisgeving van verjaringstermijnen voor inbreuken

1. [...]
2. [...]
3. [...]

De verbindingsbureaus stellen de Commissie in kennis van de verjaringstermijnen die in hun jurisdictie gelden voor het nemen van handhavingsmaatregelen overeenkomstig artikel 8, lid 3. De Commissie stelt een overzicht op van die verjaringstermijnen en maakt een samenvatting daarvan beschikbaar voor de bevoegde autoriteiten.

HOOFDSTUK II

BEVOEGDE INSTANTIES EN HUN BEVOEGDHEDEN

Artikel 5

Bevoegde instanties en verbindingsbureaus

1. Elke lidstaat wijst [...] de bevoegde instanties [...] **en het verbindingsbureau** aan die verantwoordelijk zijn voor [...] **de toepassing van deze verordening**.
2. De bevoegde instanties komen hun verplichtingen uit hoofde van deze verordening na alsof zij namens consumenten in hun eigen lidstaat en op eigen initiatief handelen.
3. [...]
4. **In elke lidstaat is** [...] **het** verbindingsbureau [...] verantwoordelijk voor de coördinatie van onderzoeks- en handhavingsactiviteiten die verband houden met inbreuken binnen de Unie en wijdverspreide inbreuken en die worden uitgevoerd door de bevoegde instanties, andere overheidsinstanties zoals bedoeld in artikel 6, **en, in voorkomend geval**, aangewezen instanties als bedoeld in artikel **6a** [...].

5. De lidstaten waarborgen dat bevoegde instanties en verbindingsbureaus beschikken over voldoende middelen voor de toepassing van deze verordening [...], waaronder toereikende begrotings- en andere middelen, deskundigheid, procedures en andere regelingen.
6. Indien meer dan één instantie op hun grondgebied bevoegd is, zien de lidstaten erop toe dat hun respectieve taken duidelijk worden omschreven en dat deze instanties nauw met elkaar samenwerken zodat zij zich op doeltreffende wijze van hun respectieve taken kunnen kwijten.

Artikel 6

[...] Samenwerking voor de toepassing van deze richtlijn in de lidstaten

1. **[...] Met het oog op de juiste toepassing van deze verordening zorgt elke lidstaat ervoor dat zijn bevoegde instanties, andere overheidsinstanties en, in voorkomend geval, aangewezen instanties op doeltreffende wijze met elkaar samenwerken.**
2. [...] **Op verzoek van een bevoegde instantie** treffen in lid 1 bedoelde andere overheidsinstanties [...] alle noodzakelijke [...] maatregelen die hun uit hoofde van de nationale wetgeving ter beschikking staan [...] **om** inbreuken binnen de Unie of wijdverspreide inbreuken te doen beëindigen of verbieden.

3. De lidstaten waarborgen dat de andere overheidsinstanties beschikken over de middelen en bevoegdheden die nodig zijn om bij de toepassing van deze verordening op doeltreffende wijze met de bevoegde instanties samen te werken. Deze andere overheidsinstanties informeren de bevoegde instantie regelmatig over de voor de toepassing van deze verordening genomen maatregelen.
4. [...]
5. [...]

Artikel 6a

Rol van aangewezen instanties

1. In voorkomend geval kan een bevoegde instantie ("opdrachtgevende instantie") in overeenstemming met het nationale recht een aangewezen instantie opdragen de nodige informatie met betrekking tot een inbreuk binnen de Unie of een wijd-verspreide inbreuk te verzamelen of de nodige handhavingsmaatregelen te treffen om die inbreuk te doen beëindigen of verbieden, indien, na overleg met de verzoekende instantie of de betrokken andere bevoegde instanties, zowel de verzoekende instantie als de aangezochte instantie of alle betrokken bevoegde instanties het ermee eens zijn dat het op deze manier waarschijnlijk is dat de nodige informatie zal worden verkregen of dat de beëindiging van of het verbod op de inbreuk minstens even doelmatig en doeltreffend zal worden bewerkstelligd als door een optreden van de opdrachtgevende instantie.

- 2. Indien de verzoekende instantie of de betrokken andere instanties van oordeel zijn dat niet aan de in lid 1 gestelde voorwaarden voldaan is, stellen zij de opdrachtgevende instantie daar onverwijld schriftelijk van in kennis; hun oordeel wordt in de kennisgeving met redenen omkleed. Indien de instanties het oneens zijn, kan de opdrachtgevende instantie de zaak verwijzen naar de Commissie, die onverwijld een advies verstrekt.**
- 3. Wanneer de aangewezen instantie er niet in slaagt onverwijld de nodige informatie te verkrijgen of de inbreuk te doen beëindigen of verbieden of wanneer de betrokken bevoegde instanties het er niet over eens zijn dat de aangewezen instantie een opdracht in de zin van lid 1 kan krijgen, blijven de verplichtingen van de opdrachtgevende instantie tot het nemen van de nodige onderzoeks- of handhavingsmaatregel van kracht.**
- 4. De opdrachtgevende instantie neemt alle nodige maatregelen om te voorkomen dat aan de in artikel 41 vastgestelde voorschriften inzake vertrouwelijkheid en beroeps- en handelsgeheim onderworpen informatie openbaar wordt gemaakt.**

Artikel 7

Informatie en lijsten

1. Elke lidstaat deelt onverwijld de Commissie en de andere lidstaten de identiteit mee van de bevoegde instanties, van het verbindingsbureau, van de in artikel [...] **6a** bedoelde aangewezen instanties, en van de entiteiten die deelnemen aan het waarschuwingsmechanisme zoals bedoeld in artikel 34, evenals eventuele wijzigingen daarin.
2. De Commissie houdt op haar website een openbare lijst bij van verbindingsbureaus, bevoegde instanties, aangewezen instanties en entiteiten **zoals bedoeld in artikel 35**.

Minimumbevoegdheden van bevoegde instanties

1. Elke bevoegde instantie beschikt over de voor de toepassing van deze verordening vereiste onderzoeks- en handhavingsbevoegdheden **uit hoofde van de leden 2, 3, 4 en 5** en oefent deze uit [...] **onder de in artikel 9 vastgestelde voorwaarden**.
- 1a. Niettegenstaande het bepaalde in lid 1 kunnen de lidstaten besluiten niet over te gaan tot de toekenning van alle bevoegdheden aan elke bevoegde instantie, op voorwaarde dat elke bevoegdheid op doeltreffende wijze kan worden uitgeoefend zoals noodzakelijk is ten aanzien van alle onder deze verordening vallende inbreuken onder de in artikel 9 vastgestelde voorwaarden.**
2. [...] **Bevoegde instanties** beschik[...]**ken** ten minste over de volgende **onderzoeks**bevoegdheden [...]:
 - a) zij beschikken over toegang tot alle relevante documenten, gegevens of informatie met betrekking tot [...] inbreuken **en binnen de Unie en wijdverspreide inbreuken** [...], in elke vorm en in elk formaat en ongeacht het medium of de locatie van opslag;
 - b) zij kunnen de overlegging [...] gelasten van alle relevante informatie, gegevens of documenten in elk formaat [...] **en in** elke vorm en ongeacht het medium of de locatie van opslag, **door alle publieke overheden, organen of instanties in de lidstaat van de bevoegde instantie en/of alle natuurlijke personen of rechtspersonen** ten behoeve van [...] **het constateren van inbreuken binnen de Unie of wijdverspreide inbreuken en het vaststellen van de specifieke kenmerken van deze inbreuken, waaronder het opsporen van** financiële en gegevensstromen, of van het vaststellen van de identiteit van personen die betrokken zijn bij financiële en gegevensstromen, informatie over bankrekeningen en de eigendom van websites;

- c) [...]
- d) zij kunnen de noodzakelijke inspecties ter plaatse [...] **van ondernemingen**, kantoren [...] of vervoersmiddelen [...] uitvoeren of andere instanties [...] verzoeken dat te doen om informatie, gegevens of documenten te onderzoeken, in beslag te nemen, mee te nemen of daarvan kopieën te verkrijgen, ongeacht het medium waarop zij zijn opgeslagen; [...] zij kunnen alle informatie, gegevens of documenten [...] **in beslag nemen** zolang en voor zover dat nodig is voor de inspectie; zij kunnen een vertegenwoordiger of personeelslid van de betrokken handelaar verzoeken om toelichting te geven over feiten, informatie of documenten die verband houden met het onderwerp van de inspectie en de antwoorden vastleggen;
- e) zij kunnen goederen of diensten aankopen voor testdoeleinden **en, indien nodig, gebruik maken van een fictieve identiteit** om inbreuken **binnen de Unie en** **wijdverspreide inbreuken** [...] op te sporen en bewijsmateriaal te verkrijgen;
- f) [...]
- g) [...]

h) [...]

i) [...]

j) [...]

k) [...]

l) [...]

m) [...]

n) [...]

o) [...]

p) [...]

q) [...]

3. Bevoegde instanties beschikken ten minste over de volgende handhavings-bevoegdheden:

- a) zij kunnen tijdelijke maatregelen nemen om het gevaar van ernstige schade voor collectieve consumentenbelangen te voorkomen;**
- b) zij kunnen verbintenissen tot het beëindigen van de inbreuk trachten te verkrijgen of aanvaarden van de handelaar die voor de inbreuk binnen de Unie of de wijdverspreide inbreuk verantwoordelijk is;**
- c) zij kunnen schriftelijk de handelaar gelasten inbreuken binnen de Unie en wijdverspreide inbreuken te beëindigen;**
- d) zij kunnen inbreuken binnen de Unie en wijdverspreide inbreuken doen beëindigen of verbieden;**
- e) wanneer er geen andere doeltreffende middelen zijn om de beëindiging van of het verbod op de inbreuk te doen beëindigen of verbieden, kunnen zij de toegang tot een online interface beperken of blokkeren of opdracht geven tot de duidelijke weergave van een waarschuwing voor consumenten wanneer zij zich toegang tot de online interface verschaffen, onder meer door een derde partij of een andere overheidsinstantie te verzoeken dergelijke maatregelen uit te voeren, of opdracht geven tot de verwijdering of wijziging van digitale inhoud, teneinde het risico van ernstige schade aan de collectieve belangen van consumenten te voorkomen;**

f) zij kunnen boetes en dwangsommen opleggen voor inbreuken binnen de Unie en
wijdverspreide inbreuken en voor het niet in acht nemen van een besluit, bevel,
tijdelijke maatregel, verbintenis of andere op grond van deze verordening
vastgestelde maatregel.

3a. De bevoegdheid tot het opleggen van boetes voor inbreuken binnen de Unie en
wijdverspreide inbreuken geldt ten aanzien van elke inbreuk op Uniewetgeving ter
bescherming van de belangen van de consument die in sancties voorziet. Dit doet geen
afbreuk aan de bevoegdheid van nationale autoriteiten tot het opleggen van sancties
overeenkomstig het nationale recht, waaronder boetes, ook indien de Uniewetgeving
ter bescherming van de belangen van de consument niet in sancties voorziet.

4. Bevoegde instanties beschikken over de bevoegdheid onderzoeken of procedures in te
stellen om op eigen initiatief inbreuken binnen de Unie of wijdverspreide inbreuken
te doen beëindigen of verbieden.

5. Bevoegde instanties kunnen alle uit hoofde van deze verordening aangenomen
eindbesluiten, verbintenissen van handelaars of bevelen bekendmaken, met inbegrip
van de identiteit van de voor de inbreuk binnen de Unie of wijdverspreide inbreuk
verantwoordelijke handelaar.

Artikel 9

Uitoefening van de minimumbevoegdheden

1. De [...] in artikel 8 vastgestelde bevoegdheden worden als volgt uitgeoefend:
 - a) rechtstreeks door en op eigen gezag van de bevoegde instanties;
 - aa) in voorkomend geval, door voor de uitoefening van de bevoegdheden een beroep
te doen op andere bevoegde instanties of andere overheidsinstanties;
 - ab) in voorkomend geval, door aangewezen instanties instructies te geven; of

- b) door een verzoek in te dienen bij de rechtbanken die bevoegd zijn het vereiste besluit te nemen, onder meer door, in voorkomend geval, beroep in te stellen ingeval het verzoek om het geven van het vereiste besluit wordt afgewezen.

2. **[...] De toepassing en de uitoefening van de in artikel 8 vastgestelde bevoegdheden uit hoofde van deze verordening staan in verhouding tot en is in overeenstemming met deze verordening, EU-wetgeving en nationale wetgeving, met inbegrip van de toepasselijke procedurele waarborgen en de beginselen van de grondrechten. Ter toepassing van deze verordening vastgestelde onderzoeks- en handhavingsmaatregelen zijn afgestemd op de aard en de algehele werkelijke of potentiële schadelijke gevolgen van de inbreuk.**

3. [...]

Artikel 10

[...]

HOOFDSTUK III

MECHANISME VOOR WEDERZIJDSE BIJSTAND

Artikel 11

Verzoeken om informatie

1. Een aangezochte instantie verstrekt **de verzoekende instantie** op haar verzoek **binnen 30 dagen of later, mits specifieke redenen voor de vertraging worden opgegeven**, alle relevante informatie die nodig is om vast te stellen of er sprake is van een inbreuk binnen de Unie en om de beëindiging van die inbreuk te bewerkstelligen. [...]
2. De aangezochte instantie voert passend **en noodzakelijk** onderzoek uit of neemt andere noodzakelijke of passende maatregelen om de vereiste informatie te verzamelen. Indien nodig, worden deze onderzoeken uitgevoerd met steun van andere overheidsinstanties of aangewezen instanties.
3. Op verzoek van de verzoekende instantie kan de aangezochte instantie bevoegde ambtenaren van de verzoekende instantie toestaan de ambtenaren van de aangezochte instantie bij hun onderzoek te vergezellen.
4. [...]
5. [...].

Verzoeken om handhavingsmaatregelen

1. Een aangezochte instantie neemt op verzoek van een verzoekende instantie alle nodige **en evenredige** handhavingsmaatregelen om de inbreuk binnen de Unie onverwijld te doen beëindigen of verbieden **door het uitoefenen van de haar bij artikel 8 verleende bevoegdheden en eventuele aanvullende bevoegdheden die haar uit hoofde van het nationaal recht zijn toegekend. De aangezochte instantie bepaalt welke handhavingsmaatregelen geschikt zijn om de inbreuk binnen de Unie te doen beëindigen of verbieden en neemt deze maatregelen onverwijld, en in ieder geval uiterlijk 6 maanden na het verzoek te hebben ontvangen, tenzij specifieke redenen worden opgegeven voor de vertraging. Indien nodig legt de aangezochte instantie boetes of dwangsommen op aan de handelaar die verantwoordelijk is voor de inbreuk binnen de Unie.**
2. [...]
3. De aangezochte instantie informeert [...] de verzoekende instantie regelmatig over de genomen stappen en maatregelen, **alsook over de stappen en maatregelen die zij voornemens is te nemen**. De aangezochte instantie stelt de verzoekende instantie, de bevoegde instanties van de andere lidstaten en de Commissie via de in artikel 43 bedoelde databank onverwijld in kennis van de genomen maatregelen en het effect daarvan op de inbreuk binnen de Unie en deelt tevens [...] mee [...]: of er tijdelijke maatregelen zijn opgelegd, [...].

[...] welke [...] **maatregelen** er zijn [...] **vastgesteld en** [...] of [...] **deze** maatregelen [...] zijn uitgevoerd.

4. [...]

5. [...]

Artikel 13

[...]

1. [...]

2. [...]
3. [...]
4. [...]
6. [...]

Artikel 14

Procedure voor verzoeken om wederzijdse bijstand

1. Bij verzoeken om wederzijdse bijstand waarborgt de verzoekende instantie dat deze voldoende informatie bevatten, waaronder al het noodzakelijke bewijsmateriaal dat alleen in de lidstaat van de verzoekende instantie kan worden verkregen, zodat een aangezochte instantie aan het verzoek kan voldoen.

2. De verzoekende instantie zendt verzoeken naar het verbindingsbureau van de lidstaat van de aangezochte instantie en naar het verbindingsbureau van de lidstaat van de verzoekende instantie ter informatie. Het verbindingsbureau van de lidstaat van de aangezochte instantie zendt de verzoeken onverwijld toe aan de desbetreffende bevoegde instantie.
3. Verzoeken om wederzijdse bijstand en alle daarmee verband houdende communicatie worden schriftelijk ingediend met behulp van de standaardformulieren en via de overeenkomstig artikel 43 opgerichte databank elektronisch verzonden.
4. Door de betrokken bevoegde instanties wordt in onderling overleg vastgesteld welke talen worden gebruikt voor verzoeken om wederzijdse bijstand en voor alle daarmee verband houdende communicatie.
5. Indien geen overeenstemming over de talen kan worden bereikt, worden de verzoeken toegezonden in de officiële taal van de lidstaat waar de verzoekende instantie is gevestigd, en de antwoorden in de officiële taal van de lidstaat waar de aangezochte instantie is gevestigd. In dat geval zorgt elke bevoegde instantie voor de noodzakelijke vertalingen van de verzoeken, antwoorden en andere documenten die zij van een andere bevoegde instantie ontvangt.
6. De aangezochte instantie antwoordt de verzoekende instantie en de verbindingsbureaus van de lidstaten waar de verzoekende en de aangezochte instantie gevestigd is rechtstreeks.

Weigering gevolg te geven aan een verzoek om wederzijdse bijstand

1. Een aangezochte instantie kan weigeren gevolg te geven aan een verzoek om informatie zoals bedoeld in artikel 11, wanneer een of meer van de onderstaande gevallen van toepassing zijn:
 - a) de aangezochte instantie is, na overleg met de verzoekende instantie, van mening dat de verzoekende instantie de gevraagde informatie niet nodig [...] **blijkt te hebben** om vast te stellen of er een inbreuk binnen de Unie heeft plaatsgevonden of een redelijk vermoeden bestaat dat een dergelijke inbreuk kan plaatsvinden;
 - b) de verzoekende instantie deelt niet de mening dat de informatie onderworpen is aan de in artikel 41 neergelegde bepalingen inzake vertrouwelijkheid en het beroeps- en handelsgeheim;
 - c) met betrekking tot dezelfde inbreuk binnen de Unie en tegen dezelfde handelaar is **al een strafrechtelijk onderzoek ingesteld of een [...] uitspraak [...] gedaan, een gerechtelijke schikking getroffen of een gerechtelijk bevel uitgesproken** voor de gerechtelijke autoriteiten in de lidstaat van de aangezochte [...] instantie;
 - d) **met betrekking tot dezelfde inbreuk binnen de Unie tegen dezelfde handelaar zijn in die lidstaat al de nodige onderzoeks- of handhavingsbevoegdheden uitgeoefend, of is er met betrekking tot dezelfde inbreuk binnen de Unie en tegen dezelfde handelaar reeds een administratief besluit vastgesteld, om de inbreuk binnen de Unie te doen beëindigen of verbieden.**

2. Een aangezochte instantie kan, na overleg met de verzoekende instantie, weigeren gevolg te geven aan een verzoek om handhavingsmaatregelen zoals bedoeld in artikel 12, wanneer een of meer van de onderstaande gevallen van toepassing zijn:

- a) met betrekking tot dezelfde inbreuk binnen de Unie en tegen dezelfde handelaren is al een strafrechtelijk onderzoek ingesteld **of** een beslissing gegeven, **een gerechtelijke schikking getroffen of een gerechtelijk bevel uitgesproken** voor de gerechtelijke autoriteiten in de lidstaat van de aangezochte [...] instantie;
- aa) met betrekking tot dezelfde inbreuk binnen de Unie tegen dezelfde handelaar zijn in die lidstaat al de nodige onderzoeks- of handhavingsbevoegdheden uitgeoefend, of is er met betrekking tot dezelfde inbreuk binnen de Unie en tegen dezelfde handelaar reeds een administratief besluit vastgesteld, om de inbreuk binnen de Unie doen beëindigen of verbieden;**
- b) de aangezochte instantie is van mening dat behoorlijk onderzoek uitwijst dat er geen inbreuk binnen de Unie heeft plaatsgevonden;
- c) de verzoekende instantie heeft naar de mening van de aangezochte instantie onvoldoende informatie verstrekt in overeenstemming met artikel 1[...]4, lid 1;
- d) De aangezochte instantie heeft van de handelaar de verbintenis aanvaard dat hij de inbreuken binnen de Unie zal stopzetten binnen een bepaalde termijn en deze termijn is nog niet verstreken.**

De aangezochte instantie zal evenwel voldoen aan het verzoek om handhavingsmaatregelen uit hoofde van artikel 12 indien de handelaar nalaat zijn verbintenissen uit hoofde van punt d) gestand te doen.

[...]

3. De aangezochte instantie stelt de verzoekende instantie en de Commissie in kennis van de weigering gevolg te geven aan een verzoek om wederzijdse bijstand en motiveert deze weigering.
4. Indien de verzoekende en de aangezochte instanties het oneens zijn, [...] **kan** de verzoekende of de aangezochte instantie de zaak **onverwijld** verwijzen naar de Commissie, die daarna advies zal uitbrengen. Wanneer de zaak niet naar haar wordt doorverwezen, kan de Commissie op eigen initiatief een advies uitbrengen.
5. De Commissie houdt toezicht op de werking van het mechanisme voor wederzijdse bijstand en op de naleving door de bevoegde instanties van de procedures en uiterste termijnen voor de afhandeling van verzoeken om wederzijdse bijstand. De Commissie heeft toegang tot de verzoeken om wederzijdse bijstand en tot de informatie en documenten die worden uitgewisseld tussen de verzoekende en de aangezochte instantie.
6. [...]

HOOFDSTUK IV

MECHANISME VOOR [...] ONDERZOEK EN HANDHAVING VOOR WIJDVERSPREIDE INBREUKEN

DEEL I

[...]

Artikel 15a

Procedure voor besluitvorming tussen de lidstaten onderling

De betrokken bevoegde instanties handelen in aangelegenheden in het kader van dit
hoofdstuk bij consensus.

Artikel 15aa

Algemene beginselen inzake samenwerking

1. Indien er een redelijk vermoeden bestaat dat zich een wijdverspreide inbreuk
voordoet, brengen de bevoegde instanties en de Commissie elkaar en het betrokken
verbindingsbureau daarvan onverwijld op de hoogte, door het geven van
waarschuwingen uit hoofde van artikel 34.

- 2. De bevoegde instanties waaronder de wijdverspreide inbreuk ressorteert, coördineren hun onderzoeks- en handhavingsmaatregelen met het oog op het bestrijden van de inbreuken. Zij wisselen alle benodigde informatie uit en verlenen elkaar en de Commissie onverwijld alle nodige bijstand.**
- 3. De bevoegde instanties zorgen ervoor dat het nodige bewijsmateriaal en de nodige gegevens worden verzameld en dat alle nodige handhavingsmaatregelen worden genomen om de wijdverspreide inbreuk te doen beëindigen of verbieden.**
- 4. Onverminderd lid 2 laat deze verordening het verrichten door de betrokken bevoegde instanties van nationale onderzoeks- en handhavingsactiviteiten met betrekking tot dezelfde inbreuk en dezelfde handelaar onverlet.**
- 5. De bevoegde instanties kunnen in voorkomend geval ambtenaren van de Commissie en andere begeleidende personen die door de Commissie zijn gemachtigd, uitnodigen deel te nemen aan de gecoördineerde onderzoeken, handhavingsacties en andere maatregelen uit hoofde van dit hoofdstuk.**

Artikel 16

[...] **Inleiden** van gecoördineerde actie en aanwijzen van de coördinator

1. [...]

2. [...].
3. [...]
4. [...]
5. [...]
6. [...]

1. Indien een redelijk vermoeden van een wijdverspreide inbreuk bestaat, leiden de bevoegde instanties in onderling overleg een gecoördineerde actie in. Van de inleiding van een gecoördineerde actie wordt kennis gegeven aan de bij de gecoördineerde actie betrokken verbindingsbureaus en aan de Commissie.

2. De bevoegde instanties waaronder de vermoede wijdverspreide inbreuk ressorteert wijzen in onderling overleg een bevoegde instantie aan die de rol van coördinator vervult. Indien geen overeenstemming kan worden bereikt over een coördinator, verzoeken de bevoegde instanties de Commissie de functie van coördinator op zich te nemen. Indien de Commissie weigert de rol van coördinator op zich te nemen, kunnen de betrokken bevoegde instanties besluiten de gecoördineerde actie te beëindigen en werk te maken van hun nationale handhavingsmaatregelen om de wijdverspreide inbreuk aan te pakken, in voorkomend geval door een beroep te doen op het mechanisme van wederzijdse bijstand uit hoofde van hoofdstuk III.
3. Indien de Commissie een redelijk vermoeden heeft dat een wijdverspreide inbreuk consumenten schade heeft toegebracht, schade toebrengt of waarschijnlijk schade zal toebrengen in ten minste driekwart van de lidstaten, die samen ten minste driekwart van de bevolking van de Unie vertegenwoordigen, stelt zij in overeenstemming met artikel 34 de bevoegde instanties waaronder de vermeende inbreuk ressorteert en de betrokken verbindingsbureaus onverwijld in kennis van de vermeende inbreuk. In de kennisgeving vermeldt de Commissie de redenen voor een eventuele gecoördineerde actie. De betrokken bevoegde instanties stellen adequate onderzoeken in die zijn gebaseerd op de beschikbare gegevens of gegevens waartoe zij gemakkelijk toegang kunnen krijgen. Indien uit dergelijk onderzoek blijkt dat er sprake kan zijn van een inbreuk, starten de bevoegde instanties waaronder de inbreuk ressorteert een gecoördineerde actie overeenkomstig lid 1.
4. Een naar aanleiding van een kennisgeving van de Commissie overeenkomstig lid 3 ingeleide gecoördineerde actie wordt gecoördineerd door de Commissie.

5. Een bevoegde instantie voegt zich bij de gecoördineerde actie indien tijdens de gecoördineerde actie blijkt dat de wijdverspreide inbreuk onder haar ressorteert.

Artikel 16a

Weigering deel te nemen aan een gecoördineerde actie

1. Een bevoegde instantie kan weigeren aan de gecoördineerde actie deel te nemen om een van de volgende redenen:
- a) met betrekking tot dezelfde inbreuk is tegen dezelfde handelaar in die lidstaat al een strafrechtelijk onderzoek ingesteld of een gerechtelijke procedure ingeleid, een rechterlijke beslissing gegeven of een gerechtelijke schikking getroffen;
 - b) met betrekking tot dezelfde inbreuk tegen dezelfde handelaar zijn in die lidstaat al de nodige onderzoeks- of handhavingsbevoegdheden uitgeoefend, of is er met betrekking tot dezelfde inbreuk en tegen dezelfde handelaar reeds een administratief besluit vastgesteld, om de wijdverspreide inbreuk te doen beëindigen of verbieden;
 - c) uit het passende onderzoek blijkt dat de feitelijke of potentiële gevolgen van de vermeende inbreuk op de consumenten in haar lidstaat onbeduidend zijn en dat de bevoegde instantie geen handhavingsmaatregelen hoeft te nemen;
 - d) de bevoegde instantie heeft ingestemd met de verbintenis van de handelaar dat hij de wijdverspreide inbreuk in zijn lidstaat zal beëindigen, deze verbintenis is nagekomen en de bevoegde instantie hoeft geen handhavingsmaatregelen te treffen.

- 2. Indien een bevoegde instantie weigert aan de gecoördineerde actie overeenkomstig lid 1 deel te nemen, brengt zij de Commissie, de betrokken verbindingsbureaus en de andere betrokken bevoegde instanties onverwijld op de hoogte van haar besluit, dat zij met redenen omkleedt en staft met de nodige documenten.**

Artikel 17

Onderzoeksmaatregelen bij gecoördineerde acties

1. [...] De betrokken bevoegde instanties waarborgen dat de onderzoeken en inspecties [...] **effectief, efficiënt en gecoördineerd** worden gevoerd, **en zij streven ernaar de onderzoeken en inspecties** [...] gelijktijdig **te verrichten**.
 2. [...].
- 2a. Indien nodig kan het mechanisme voor wederzijdse bijstand overeenkomstig hoofdstuk III worden gebruikt, met name voor het verzamelen van bewijsmateriaal en informatie uit andere lidstaten dan de lidstaten die betrokken zijn bij de gecoördineerde actie of om te verzekeren dat de betrokken handelaar handhavingsmaatregelen niet omzeilt.**

3. **In voorkomend geval** [...] leggen de betrokken bevoegde instanties de resultaten van het onderzoek en de beoordeling van de wijdverspreide inbreuk vast in een gemeenschappelijk standpunt dat zij onderling zijn overeengekomen.

3a. Tenzij de betrokken bevoegde instanties anders zijn overeengekomen, deelt de coördinator het gemeenschappelijk standpunt mee aan de voor de inbreuk verantwoordelijke handelaar, die de gelegenheid wordt geboden te worden gehoord over de zaken die onderdeel uitmaken van het gemeenschappelijke standpunt.

4. In voorkomend geval en zonder afbreuk te doen aan de voorschriften op het gebied van beroeps- en handelsgeheim als neergelegd in artikel 41, kunnen de bevoegde instanties [...] het gemeenschappelijke standpunt of delen daarvan bekendmaken op hun websites en [...] **kan** de Commissie **het gemeenschappelijke standpunt op haar website bekendmaken indien de betrokken bevoegde instanties daarom verzoeken** [...].

Artikel 18

[...] Verbintenissen

1. De betrokken bevoegde instanties kunnen de handelaar die verantwoordelijk is voor de **wijdverspreide** inbreuk uitnodigen **binnen een bepaalde termijn** verbintenissen tot beëindiging van de inbreuk voor te stellen [...]. De handelaar kan ook, op eigen initiatief, verbintenissen tot beëindiging van de inbreuk voorstellen [...].

2. [...]

2a. In voorkomend geval en zonder afbreuk te doen aan de voorschriften op het gebied van beroeps- en handelsgeheim als neergelegd in artikel 41, kunnen de bevoegde instanties [...] de door de handelaar voorgestelde verbintenissen bekendmaken op hun websites of kan de Commissie in voorkomend geval de voorgestelde verbintenissen op haar website bekendmaken indien de betrokken bevoegde instanties daarom verzoeken [...].

3. De betrokken bevoegde instanties beoordelen de voorgestelde verbintenissen en delen de resultaten van de beoordeling [...] mee aan de handelaar. Indien de verbintenissen toereikend en proportioneel zijn om de inbreuk te beëindigen [...], worden zij aanvaard door de bevoegde instanties, die een uiterste termijn voor het nakomen van de verbintenissen vaststellen.

4. De betrokken bevoegde instanties [...] houden toezicht op de nakoming van de verbintenissen. Zij waarborgen in het bijzonder dat de betrokken handelaar regelmatig verslag aan de Commissie uitbrengt over de voortgang van de nakoming van de verbintenissen. De bevoegde instanties kunnen, in voorkomend geval, verzoeken om het standpunt van consumentenorganisaties en deskundigen om te verifiëren of de door de handelaar genomen stappen overeenstemmen met de verbintenissen.
5. [...]

Artikel 18a

Handhavingsmaatregelen bij gecoördineerde acties

1. De betrokken bevoegde instanties nemen binnen hun bevoegdheidsgebied alle nodige handhavingsmaatregelen tegen de handelaar die verantwoordelijk is voor de wijdverspreide inbreuk, teneinde de wijdverspreide inbreuk te doen beëindigen of verbieden. Indien nodig leggen zij boetes of dwangsommen op aan de handelaar die verantwoordelijk is voor de wijdverspreide inbreuk.

- 2. De handhavingsmaatregelen overeenkomstig lid 1 worden op een effectieve, efficiënte en gecoördineerde wijze genomen om de wijdverspreide inbreuk te doen beëindigen of verbieden. De betrokken bevoegde instanties streven ernaar gelijktijdig handhavingsmaatregelen te nemen in de lidstaten die door de wijdverspreide inbreuk worden getroffen.**

Artikel 19

Afsluiting van gecoördineerde acties

- 1. De gecoördineerde actie wordt afgesloten als de betrokken bevoegde instanties concluderen dat de wijdverspreide inbreuk in alle betrokken lidstaten is beëindigd of verboden of dat er geen wijdverspreide inbreuk is gepleegd.**
- 2. De gecoördineerde actie wordt afgesloten indien de Commissie weigert overeenkomstig artikel 16, lid 2, de rol van coördinator op zich te nemen en de betrokken bevoegde instanties besluiten de gecoördineerde actie af te sluiten.**
- 3. Indien de gecoördineerde actie overeenkomstig lid 2 is afgesloten, stelt de coördinator of een van de betrokken bevoegde instanties de Commissie, de betrokken verbindingsbureaus en de betrokken bevoegde instanties [...] daarvan onverwijld in kennis [...].**

Artikel 20

[...]

Deel II is geschrapt.

DEEL III

[...]

Artikel 28

[...]

Rol van de coördinator

1. De in overeenstemming met artikel 16 [...] of [...] **36a** aangewezen coördinator dient in het bijzonder voor het volgende te zorgen:
 - a) verzekeren dat alle betrokken bevoegde instanties en de Commissie naar behoren en tijdig worden geïnformeerd over de voortgang van de handhavingsactie, de verwachte volgende stappen en de vast te stellen maatregelen;
 - b) coördineren **en volgen** [...] van de onderzoeks**maatregelen die worden genomen** door de betrokken bevoegde instanties [...];
 - c) coördineren van de voorbereiding en verspreiding van alle benodigde documenten onder de betrokken bevoegde instanties en de Commissie;
 - d) onderhouden van contact met de handelaar en andere partijen die zijn betrokken bij de [...] onderzoeks- en handhavingsmaatregelen, tenzij anders is overeengekomen door de betrokken bevoegde instanties en de [...] **coördinator**;
 - e) coördineren van de beoordeling, de raadplegingen en het toezicht door de betrokken bevoegde instanties, evenals van de andere stappen die nodig zijn om de door de desbetreffende handelaren voorgestelde toezeggingen te verwerken en ten uitvoer te leggen;

- f) coördineren [...] van handhavingsmaatregelen die zijn vastgesteld door de betrokken bevoegde instanties [...];
- g) coördineren van verzoeken om wederzijdse bijstand die zijn ingediend door de betrokken bevoegde instanties uit hoofde van hoofdstuk III.

2. De coördinator is niet verantwoordelijk voor de handelingen of omissies van de betrokken bevoegde instanties wanneer zij gebruikmaken van de in artikel 8 vermelde bevoegdheden.

2a. Wanneer de gecoördineerde acties betrekking hebben op wijdverspreide inbreuken op de wetgeving van de Unie overeenkomstig artikel 2, lid 6, verzoekt de coördinator de Europese Bankautoriteit om de rol van waarnemer op zich te nemen.

Artikel 30

[...] Talenregelingen

- 1. [...]
- 2. [...]

3. Door de betrokken bevoegde instanties [...] wordt in onderling overleg vastgesteld welke talen zij gebruiken voor kennisgevingen en voor alle communicatie in verband met gecoördineerde acties [...] en gecoördineerde onderzoeken van consumentenmarkten uit hoofde van dit hoofdstuk.
4. Indien er **tussen de betrokken bevoegde instanties** geen overeenstemming kan worden bereikt, worden kennisgevingen en andere communicatie toegezonden in de officiële taal van de lidstaat die de kennisgeving of de andere communicatie doet uitgaan. In dat geval zorgt elke betrokken bevoegde instantie **indien nodig** voor [...] vertalingen van de kennisgevingen, mededelingen en andere documenten die zij van andere bevoegde instanties ontvangt.
5. [...]

[...]

[...]

[...] Talenregeling voor de communicatie met handelaren

1. [...]
2. [...]
3. [...]

Voor de toepassing van de in dit hoofdstuk beschreven procedures mag de handelaar communiceren in de officiële taal of een van de officiële talen die gebruikt worden voor officiële doeleinden in de lidstaat waar hij is gevestigd of woont.

[...]

HOOFDSTUK V

[...] UNIE-BREDE ACTIVITEITEN

Artikel 33

[...]

Artikel 34

Waarschuwingen [...]

1. Een bevoegde instantie stelt de Commissie en andere **betrokken** bevoegde instanties onverwijld in kennis van elk redelijk vermoeden dat er een **inbreuk binnen de Unie of een wijdverspreide** inbreuk op haar grondgebied plaatsvindt die de belangen van consumenten in andere lidstaten kan schaden ("waarschuwing") [...].
2. De Commissie stelt onverwijld de betrokken bevoegde instanties in kennis van elk redelijk vermoeden dat er een [...] **wijdverspreide** inbreuk heeft plaatsgevonden in ten minste [...] **drie** lidstaten [...] ("waarschuwing") [...].

3. De bevoegde instantie of de Commissie vermeldt in een waarschuwing, indien beschikbaar, in het bijzonder de volgende informatie over de vermeende inbreuk:
- a) een beschrijving van de handeling of omissie die de inbreuk vormt;
 - b) het product of de dienst waarop de inbreuk betrekking heeft;
 - c) de lidstaten die door de inbreuk worden of zouden kunnen worden getroffen;
 - d) de handelaar die verantwoordelijk is of van wie wordt vermoed dat hij verantwoordelijk is voor de inbreuk;
 - e) de rechtsgrondslag voor mogelijke acties onder verwijzing naar het nationale recht en de relevante bepalingen van de handelingen van de Unie die zijn opgenomen in de bijlage bij deze verordening;
 - f) de [...] **beschrijving en status** van de gerechtelijke procedure, handhavingsmaatregelen of andere maatregelen die met betrekking tot de inbreuk zijn genomen evenals de data en duur daarvan;
 - g) [...]
 - h) de bevoegde instanties die de gerechtelijke procedure voeren en andere maatregelen uitvoeren;
 - i) [...].
4. Bij een waarschuwing [...] kan de bevoegde instantie of de Commissie [...] bevoegde instanties **en betrokken verbindingsbureaus in andere lidstaten** en de Commissie verzoeken na te gaan of er, **uitgaande van informatie waarover de betrokken bevoegde instanties of de Commissie beschikken of die voor hen gemakkelijk toegankelijk is**, vermoedelijk soortgelijke inbreuken **binnen de Unie of wijdverspreide** inbreuken plaatsvinden op het grondgebied van andere lidstaten, dan wel na te gaan of er al handhavingsmaatregelen zijn genomen tegen dergelijke inbreuken in andere lidstaten. Die bevoegde instanties van andere lidstaten en de Commissie antwoorden onverwijld op dat verzoek.

5. [...]

6. [...]

Artikel 35

[...] **Externe waarschuwingen**

1. **De lidstaten mogen a**angewezen instanties, [...] Europese consumentencentra, [...] consumentenorganisaties en -verenigingen [...] **en, indien van toepassing,** handelsverenigingen, met passende deskundigheid [...] **machtigen om de bevoegde instanties van de betrokken lidstaten en de Commissie in kennis te stellen van vermoede inbreuken binnen de Unie of wijdverspreide inbreuken en informatie te verstrekken waarover zij beschikken, zoals bedoeld in artikel 34, lid 3 ("externe waarschuwing").**
De lidstaten stellen de Commissie onverwijld in kennis van **de lijst** van die entiteiten **en van eventuele wijzigingen daarvan.**
2. De Commissie mag, **na overleg met de lidstaten, verenigingen** die belangen van consumenten en, **waar passend,** van het bedrijfsleven behartigen op Unie-niveau, [...] **machtigen** [...] om **een externe waarschuwing te doen uitgaan** [...].

3. [...]
4. De bevoegde instanties zijn niet verplicht een procedure te starten of andere actie te ondernemen in reactie op **een externe waarschuwing** [...]. [...]
5. [...]

Artikel 36

[...]

1. [...]

[...]

2. [...]

Artikel 36a

Gezamenlijke onderzoeken van consumentenmarkten

- 1. De bevoegde instanties kunnen besluiten over te gaan tot een gezamenlijk onderzoek van de consumentenmarkten ("bezemactie") om de naleving van Unie-wetgeving ter bescherming van consumentenbelangen te controleren en/of inbreuken op te sporen. Tenzij anders is overeengekomen door de betrokken bevoegde instanties worden bezemacties gecoördineerd door de Commissie.**
- 2. Bij de uitvoering van "bezemacties" mogen de betrokken bevoegde instanties op doeltreffende wijze gebruik maken van de in artikel 8 vermelde onderzoeksbevoegdheden en van andere bevoegdheden die hun uit hoofde van het nationale recht zijn verleend.**

- 3. De bevoegde instanties mogen aangewezen instanties, ambtenaren van de Commissie en andere begeleidende personen die door de Commissie zijn gemachtigd, uitnodigen om deel te nemen aan bezemacties.**

HOOFDSTUK VI

[...]

Artikel 37

Coördinatie van andere activiteiten die bijdragen aan [...] onderzoek en handhaving

1. **Voor zover nodig voor het verwezenlijken van de doelstelling van deze verordening,**
[...] **mogen** de lidstaten elkaar en de Commissie in kennis stellen van hun activiteiten op gebieden zoals:
 - a) de opleiding van hun bij [...] **de toepassing van deze verordening** betrokken ambtenaren;
 - b) het verzamelen, classificeren en uitwisselen van gegevens over consumentenklachten;
 - ba) beste praktijken op het gebied van onderzoeks- en handhavingstechnieken;**
 - c) de ontwikkeling van sectorspecifieke netwerken van bevoegde ambtenaren;
 - d) de ontwikkeling van informatie- en communicatiemiddelen[...];
 - e) [...]

f) [...].

2. **Voor zover nodig voor de verwezenlijking van de doelstelling van deze verordening**

[..] mogen de lidstaten activiteiten coördineren en gezamenlijk organiseren [..] op de in lid 1 genoemde gebieden.

3. [...].

4. [...]

Artikel 38

Uitwisseling van ambtenaren tussen bevoegde instanties

1. De bevoegde instanties mogen deelnemen aan programma's voor de uitwisseling van bevoegde ambtenaren uit andere lidstaten om de samenwerking te verbeteren. De bevoegde instanties treffen de nodige maatregelen opdat bevoegde ambtenaren uit andere lidstaten een doeltreffende rol kunnen spelen bij de activiteiten van de bevoegde instantie. Daartoe worden deze ambtenaren gemachtigd de taken uit te voeren die hun door de bevoegde instantie van ontvangst overeenkomstig het recht van haar lidstaat worden toevertrouwd.

2. Tijdens de uitwisseling is de civiel- en strafrechtelijke aansprakelijkheid van de bevoegde ambtenaar aan dezelfde regels onderworpen als die van de ambtenaren van de bevoegde instantie van ontvangst. De bevoegde ambtenaren uit andere lidstaten nemen beroepsnormen in acht en ook [...] de toepasselijke interne gedragscode van de bevoegde instantie van ontvangst. Deze gedragscode waarborgt in het bijzonder de bescherming van personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, eerlijke procedures en de passende inachtneming van de voorschriften met betrekking tot vertrouwelijkheid en het beroeps- en handelsgeheim zoals neergelegd in artikel 41.

Artikel 39

[...]

1. [...]

[...]

2. [...]
3. [...]

Artikel 40

Internationale samenwerking

1. **Voor zover nodig voor de verwezenlijking van de doelstelling van deze verordening,** werkt de Unie op de door deze verordening bestreken gebieden samen met derde landen en met de bevoegde internationale organisaties om de economische belangen van de consument te beschermen. De regelingen voor de samenwerking, met inbegrip van de instelling van regelingen voor wederzijdse bijstand, de uitwisseling van vertrouwelijke informatie en de programma's voor de uitwisseling van personeel, kunnen afhankelijk zijn van overeenkomsten tussen de Unie en de betrokken derde landen.
2. Overeenkomsten die worden gesloten tussen de Unie en derde landen met betrekking tot samenwerking en wederzijdse bijstand ter bescherming en bevordering van de belangen van consumenten zijn [...] **in overeenstemming met de toepasselijke gegevens-beschermingsvoorschriften voor de doorgifte van persoonsgegevens aan derde landen.**

3. Wanneer een bevoegde autoriteit van een instantie van een derde land informatie ontvangt **die van belang is voor bevoegde instanties van andere lidstaten**, verstrekt zij deze informatie aan [...] **die** betrokken bevoegde instanties [...] voor zover dit krachtens de bilaterale bijstandsovereenkomsten met het derde land toegestaan is en in overeenstemming is met de Unie-wetgeving inzake de bescherming van personen voor wat betreft de verwerking van persoonsgegevens.
4. Een bevoegde instantie kan de in het kader van deze verordening verstrekte informatie ook aan een instantie van een derde land verstrekken uit hoofde van een bilaterale bijstandsovereenkomst met dat derde land, mits de bevoegde instantie die de informatie aanvankelijk heeft verstrekt [...] **daarmee instemt** en dit in overeenstemming is met de wetgeving van de Unie inzake de bescherming van personen wat betreft de verwerking van persoonsgegevens.

HOOFDSTUK VII

[...] **GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN**

Artikel 41

Gebruik van informatie en beroeps- en handelsgeheim

1. Informatie, verzameld [...] **door of** meegedeeld aan de bevoegde instanties en de Commissie **middels uitvoering van deze verordening** wordt uitsluitend gebruikt voor het verzekeren van de naleving van de **Unie**-wetgeving ter bescherming van de belangen van de consument.

2. Informatie die **wordt verzameld** of gedeeld **overeenkomstig lid 1 is vertrouwelijk en wordt gebruikt en openbaar gemaakt in overeenstemming met Unie-wetgeving en met inachtneming van** [...]
- a) [...]
 - b) [...] de commerciële belangen van een natuurlijke of rechtspersoon, met inbegrip van **handelsgeheimen en** intellectuele eigendom [...]
 - c) [...]
 - d) [...].
3. [...] **Onverminderd** lid [...] **1**, mogen de bevoegde instanties, **na overleg met de bevoegde instantie die de informatie heeft geleverd**, de noodzakelijke informatie bekend maken om:
- a) inbreuken binnen de Unie of wijdverspreide inbreuken aan te tonen;
 - b) inbreuken binnen de Unie of wijdverspreide inbreuken te doen beëindigen of verbieden.

Gebruik van bewijsmateriaal en onderzoeksbevindingen

[...] **Voor een procedure die uit hoofde van deze verordening is ingeleid,** mogen de bevoegde instanties alle informatie, documenten, bevindingen, verklaringen, gewaarmerkte kopieën of inlichtingen, **die afkomstig zijn van een bevoegde instantie in een andere lidstaat in overeenstemming met de artikelen 8 en 9 en die in overeenstemming met deze verordening** zijn meegedeeld, gebruiken als bewijsmateriaal, ongeacht het formaat en het medium waarop zij zijn opgeslagen, **op dezelfde basis als soortgelijk bewijsmateriaal dat in hun eigen lidstaat is verkregen voor zover zulks in overeenstemming is met de nationale procedureregels van de lidstaat waar de procedure is ingeleid.**

2. [...]

Elektronische databank [...]

1. Door de Commissie wordt de benodigde elektronische databank opgericht en onderhouden **voor alle communicatie tussen bevoegde instanties, verbindingsbureaus en de Commissie uit hoofde van deze verordening [...]. Alle informatie die wordt gestuurd middels de elektronische databank** wordt **in de elektronische databank** opgeslagen en verwerkt [...]. De databank wordt voor raadpleging ter beschikking gesteld aan de bevoegde instanties en aan de Commissie.
2. Informatie verstrekt door [...] instanties **die gerechtigd zijn een externe waarschuwing te doen uitgaan op grond van artikel 35, leden 1 en 2,** [...] wordt opgeslagen en verwerkt in de elektronische gegevensbank, maar deze [...] instanties [...] hebben geen toegang tot deze databank.
3. De opgeslagen gegevens die verband houden met een inbreuk worden [...] **in de databank opgeslagen, zulks niet langer dan nodig is voor de doeleinden waarvoor zij werden verzameld en verwerkt, en niet langer dan vijf jaar na de dag** [...] waarop:

- a) [...]
 - b) de [...] coördinator [...] overeenkomstig artikel 19, lid 1, mededeelt **dat de gecoördineerde actie ten einde is** [...];
 - c) [...]
 - d) de informatie is ingevoerd in de databank, in alle overige gevallen.
4. De Commissie stelt de uitvoeringshandelingen vast die nodig zijn voor het opzetten van de databank, met name de stappen in de werkstromen die moeten worden genomen voor het opzetten van de diverse procedures die onder deze verordening vallen en de te gebruiken standaardformulieren. Deze uitvoeringshandelingen worden vastgesteld overeenkomstig de in artikel 48, lid 2, bedoelde onderzoeksprocedure.

Artikel 44

Afstand van de vergoeding van kosten

- 1.** De lidstaten zien af van alle aanspraken op de vergoeding van onkosten die zij maken voor de toepassing van deze verordening.

2. [...] Niettegenstaande het bepaalde in lid 1, blijft de lidstaat van de verzoekende instantie die handelt op grond van een verzoek uit hoofde van artikel 12 [...]

aansprakelijk ten aanzien van de lidstaat van de aangezochte instantie voor alle kosten die zijn gemaakt en schade die is geleden als gevolg van maatregelen die door een rechtbank zijn afgewezen en ongegrond verklaard voor zover het de inhoud van de desbetreffende inbreuk betreft.

Artikel 45

[...] Handhavings[...]prioritering

1. Vanaf xx xx 20xx [de datum van inwerkingtreding van deze verordening] **wisselen** de lidstaten **onderling en met de Commissie om de twee jaar informatie uit over** [...] gedurende twee jaar toepasselijke handhavings[...]**prioriteiten voor de toepassing van deze verordening** [...]. De handhavings**prioriteiten** omvatten, **voor zover beschikbaar** [...]:

- a) informatie over markttendensen die de belangen van consumenten in hun lidstaat **en** [...] andere lidstaten kunnen schaden;
- b) [...] een [...] overzicht van de, **in het bijzonder in de voorgaande twee jaar**, uit hoofde van deze verordening **uitgevoerde** acties, [...] **onderzoeks-** en handhavingsmaatregelen [...];

- c) **beknopte** informatie over de organisatie, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de bevoegde instanties **voor de toepassing van deze verordening** [...] ;
 - d) [...] **proef**prioriteitsgebieden voor de handhaving van **Unie**wetgeving ter bescherming van de belangen van de consument voor de komende twee jaar in de lidstaat;
 - e) de voorgestelde prioriteitsgebieden voor de handhaving van **Unie**wetgeving ter bescherming van de belangen van de consument in de gehele Unie **voor de komende twee jaar** [...]
 - f) [...]
 - g) [...].
2. In geval van een aanzienlijke verandering in de omstandigheden of marktvoorwaarden tijdens de twee jaar na de indiening van de laatste handhavings**prioriteiten** [...] **passen** de lidstaten [...] **hun handhavingsprioriteiten aan** [...].

2a. De Commissie maakt een samenvatting van de overeenkomstig lid 1 ingediende informatie en brengt jaarlijks verslag uit aan het in artikel 48 bedoelde comité ter vergemakkelijking van de prioritering van acties uit hoofde van deze verordening, de uitwisseling van beste praktijken en benchmarking, vooral met het oog op de ontwikkeling van activiteiten voor capaciteitsopbouw.

Artikel 46

[...]

Artikel 47

[...]

[...]

HOOFDSTUK VIII

SLOTBEPALINGEN

Artikel 48

Comité

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité. Dat comité is een comité in de zin van Verordening (EU) nr. 182/2011.
2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 5 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.

Artikel 49

Kennisgevingen

De lidstaten delen de Commissie onverwijld de tekst mee van alle bepalingen van nationaal recht die zij vaststellen, alsmede van de niet ter afhandeling van individuele zaken gesloten overeenkomsten, met betrekking tot in deze verordening geregelde aangelegenheden.

Artikel 50

Evaluatie

Uiterlijk op xx xx 20xx [niet later dan zeven jaar nadat deze verordening van toepassing wordt] dient de Commissie bij het Europees Parlement en de Raad een verslag in over de toepassing van deze verordening.

Het verslag bevat een evaluatie van de toepassing van de verordening, inclusief een beoordeling van de doeltreffendheid van de handhaving van de wetgeving ter bescherming van de belangen van de consument op grond van deze verordening en een onderzoek van, onder andere, de manier waarop de naleving van de wetgeving ter bescherming van de belangen van consumenten door handelaren zich heeft ontwikkeld op de belangrijkste consumentenmarkten waar grensoverschrijdende handel een rol speelt.

Artikel 51

[...]

[...]

Artikel 52

Intrekking

Verordening (EG) nr. 2006/2004 wordt ingetrokken met ingang van [datum van toepassing van deze verordening].

Inwerkingtreding en toepassing

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van de bekendmaking ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie.

Deze verordening is van toepassing met ingang van [...] **twee** jaar na de datum van de inwerkingtreding ervan].

[...]

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement
De voorzitter

Voor de Raad
De voorzitter

De richtlijnen en verordeningen die worden bedoeld in artikel 3, onder a)

1. Richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten (PB L 95 van 21.4.1993, blz. 29).
2. Richtlijn 98/6/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 1998 betreffende de bescherming van de consument inzake de prijsaanduiding van aan de consument aangeboden producten (PB L 80 van 18.3.1998, blz. 27).
3. Richtlijn 1999/44/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 mei 1999 betreffende bepaalde aspecten van de verkoop van en de garanties voor consumptiegoederen (PB L 171 van 7.7.1999, blz. 12).
4. Richtlijn 2000/31/EG van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2000 betreffende bepaalde juridische aspecten van de diensten van de informatiemaatschappij, met name de elektronische handel, in de interne markt (richtlijn inzake elektronische handel) (PB L 178 van 17.7.2000, blz. 1).
5. Richtlijn 2001/83/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 november 2001 tot vaststelling van een communautair wetboek betreffende geneesmiddelen voor menselijk gebruik: artikelen 86 tot en met 100 (PB L 311 van 28.11.2001, blz. 67).
6. Richtlijn 2002/58/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 juli 2002 betreffende de verwerking van persoonsgegevens en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in de sector elektronische communicatie (richtlijn betreffende privacy en elektronische communicatie): artikel 13 (PB L 201 van 31.7.2002, blz. 37).

7. Richtlijn 2002/65/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 september 2002 betreffende de verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten en tot wijziging van de Richtlijnen 90/619/EEG, 97/7/EG en 98/27/EG van de Raad (PB L 271 van 9.10.2002, blz. 16).
8. Verordening (EG) nr. 261/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels inzake compensatie en bijstand aan luchtreizigers bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 295/91 (PB L 46 van 17.2.2004, blz. 1).
9. Richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2005 betreffende oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten op de interne markt en tot wijziging van Richtlijn 84/450/EEG van de Raad, Richtlijnen 97/7/EG, 98/27/EG en 2002/65/EG van het Europees Parlement en de Raad en van Verordening (EG) nr. 2006/2004 van het Europees Parlement en de Raad (richtlijn oneerlijke handelspraktijken) (PB L 149 van 11.6.2005, blz. 22).
10. Verordening (EG) nr. 1107/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 inzake de rechten van gehandicapten en personen met beperkte mobiliteit die per luchtvervoer reizen (PB L 204 van 26.7.2006, blz. 1).
11. Richtlijn 2006/114/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 inzake misleidende reclame en vergelijkende reclame (PB L 376 van 27.12.2006, blz. 21): artikel 1, artikel 2, onder c), en artikelen 4 tot en met 8.
12. Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt (PB L 376 van 27.12. 2006, blz. 36): artikel 20.

13. Verordening (EG) nr. 1371/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende de rechten en verplichtingen van reizigers in het treinverkeer (PB L 315 van 3.12.2007, blz. 14).
14. Richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van Richtlijn 87/102/EEG van de Raad (PB L 133 van 22.5.2008, blz. 66).
15. Verordening (EG) nr. 1008/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 24 september 2008 inzake gemeenschappelijke regels voor de exploitatie van luchtdiensten in de Gemeenschap (PB L 293 van 31.10.2008, blz. 3.): artikelen 22, 23 en 24.
16. Richtlijn 2008/122/EG van het Europees Parlement en de Raad van 14 januari 2009 betreffende de bescherming van de consumenten met betrekking tot bepaalde aspecten van overeenkomsten betreffende gebruik in deeltijd, vakantieproducten van lange duur, doorverkoop en uitwisseling (PB L 33 van 3.2.2009, blz. 10).
17. Richtlijn 2010/13/EU van het Europees Parlement en de Raad van 10 maart 2010 betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (richtlijn audiovisuele mediadiensten) (PB L 95 van 15.4.2010, blz. 1): artikelen 9, 10, 11 en artikelen 19 tot en met 26.
18. Verordening (EU) nr. 1177/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 betreffende de rechten van passagiers die over zee of binnenwateren reizen en houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 (PB L 334 van 17.12.2010, blz. 1).
19. Verordening (EU) nr. 181/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 betreffende de rechten van autobus- en touringcarpassagiers en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 (PB L 55 van 28.2.2011, blz. 1).

20. Richtlijn 2011/83/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende consumentenrechten, tot wijziging van Richtlijn 93/13/EEG van de Raad en van Richtlijn 1999/44/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 85/577/EEG en van Richtlijn 97/7/EG van het Europees Parlement en de Raad (PB L 304 van 22.11.2011, blz. 64).
21. Richtlijn 2013/11/EU van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende alternatieve beslechting van consumentengeschillen en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 en Richtlijn 2009/22/EG (richtlijn ADR consumenten) (PB L 165 van 18.6.2013, blz. 63): artikel 13.
- 21a. Verordening (EU) nr. 524/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende onlinebeslechting van consumentengeschillen en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 en Richtlijn 2009/22/EG (verordening ODR consumenten) (PB L 165 van 18.3.2013, blz. 1): artikel 14 van Richtlijn nr. 524/2013.**
22. Richtlijn 2014/17/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 februari 2014 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten met betrekking tot voor bewoning bestemde onroerende goederen en tot wijziging van de Richtlijnen 2008/48/EG en 2013/36/EU en Verordening (EU) nr. 1093/2010 (PB L 60 van 28.2.2014, blz. 34): artikelen 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 21, 22 en 23, hoofdstuk 10 en bijlagen I en II.
23. Richtlijn 2014/92/EU van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende de vergelijkbaarheid van de in verband met betaalrekeningen aangerekende vergoedingen, het overstappen naar een andere betaalrekening en de toegang tot betaalrekeningen met basisfuncties (PB L 257 van 28.8.2014, blz. 214): artikelen 3 tot en met 18 en artikel 20, lid 2.

24. Richtlijn (EU) 2015/2302 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2015 betreffende pakketreizen en gekoppelde reisarrangementen, houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 en van Richtlijn 2011/83/EU van het Europees Parlement en de Raad, en tot intrekking van Richtlijn 90/314/EEG van de Raad (PB L 326 van 11.12.2015, blz. 1).
-